

An index for shipping
our horses at Bender

۱۶۹۳

○ دفتر تاریخ، جلد اول
○ به کوشش: ایرج افشار
○ ناشر: بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار، چاپ
اول، اسفند ۱۳۸۰، ۶۵۶ ص، ۴۵۰۰ تومان

○ مجتبی تبریزیا

بسم الله الرحمن الرحيم
مجلس المجمع سادات و معتمدین و علمای کرام
کتابت شد در روز شنبه ۱۰۶۵ هجری قمری
سنة ۱۰۶۵ هجری قمری
مجلس المجمع سادات و معتمدین و علمای کرام
کتابت شد در روز شنبه ۱۰۶۵ هجری قمری
سنة ۱۰۶۵ هجری قمری

دستور نجف‌علی بیگ، درباره خروج دوازده اسب به طالب خان، حاکم عباسی (اول ذی‌الحجه ۱۰۶۵)

و ارقام برای خود تهیه کرده‌اند و مطابق با اصل شده و بعضی از آنها به تایید و تسجیل سیدعلی گلستانه رسیده است (پس از سال ۱۰۶۶).
استاد ایرج افشار علاوه بر چاپ متن اسناد، فهرستی از آنها به ترتیب تنظیم در مجموعه اصلی، همچنین به ترتیب تاریخی در ابتدای مقاله ارائه داده‌اند. در پایان مقاله نیز پس از نمایه اعلام و اصطلاحات، تصویر اسناد نیز چاپ شده است که به تکمیل مقاله کمک می‌کند. در اینجا به دلیل اهمیت این اسناد و آگاهی از مضمون آنها فهرستی که به ترتیب تاریخی تنظیم شده، آورده می‌شود.

کتابخانه بودلیان در شهرک دانشگاهی آکسفورد نگهداری می‌شوند. مطالب مندرج در این اسناد گویای گوشه‌ای از آغاز روابط ایران با انگلیس و مخصوصاً یادآور رفتار پادشاهان صفوی با بازرگانان انگلیسی است.
این اسناد در مجموعه مفصل‌تری از اسناد فارسی، عربی و بعضی از زبان‌های سرزمین هند قرار دارد که استاد ایرج افشار، اسناد فارسی آن را در همانجا رونویسی و آماده چاپ نموده‌اند. وی تاکید می‌کند که فقط چند فقره از اسناد اصل است و اغلب سوادهایی است که بازرگانان انگلیسی از اصل احکام

کتاب حاضر نخستین «دفتر تاریخ» از انتشارات موقوفه دکتر محمود افشار است که به کوشش استاد ایرج افشار تهیه شده و حاوی هشت مطلب و رساله و متن تاریخی مربوط به دوره‌های صفوی، قاجار و مشروطه است.
۱ - نخستین مطلب احکام سلاطین صفوی به بازرگانان انگلیسی است که کارشان بیشتر تجارت ابریشم بوده است. متن این اسناد برای نخستین بار است که چاپ می‌شود و توسط استاد ایرج افشار بازنویسی و منتشر شده‌اند.
این اسناد که تعداد آنها ۴۱ فقره است در

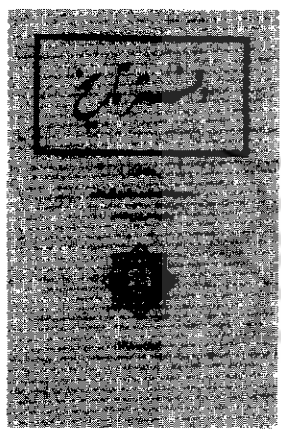
فهرست اسناد به نظم تاریخی

شماره چاپ	تاریخ	نوع سند و موضوع آن	مخاطب	در مورد	شماره مجموعه
۱	جمادی الاول ۱۰۳۳	حکم	راهداران گیلان به اصفهان	جماعت انگلیس	۴۷ (سواد)
۲	شوال ۱۰۳۶	حکم در مورد طرز پرداخت عشور		برت کپتان	۴۹ (سواد)
۳	شوال ۱۰۳۶	حکم در مورد خروج نه اسب	امامقلی خان	جماعت انگلیس	۵۰ (سواد)
۴	شوال ۱۰۳۶	حکم در مورد طرز پرداخت عشور	امامقلی خان	برت کپتان	۵۱ (سواد)
۵	شوال ۱۰۳۶	حکم در مورد معامله ابریشم و تسعیر آن	نظاما ملایم بیگ	برت کپتان	۴۶ (سواد)
۶	ذی الحجه ۱۰۳۶	دستور [امامقلی خان] در مورد تقسیم عشور بنکسار	نظاما باباییکا	برت کپتان	۲۶ (سواد)
۷	ربیع الاول ۱۰۳۷	دستور [امامقلی خان] در مورد اخذ عشور در بنکسار	نجماآقا محمودا	جماعت انگلیس	۲۷ (سواد)
۸	شوال ۱۰۳۷	حکم خرید عقاقیر و لندره بمانند گذشته	نظاما ملایم بیگ	برت کپتان	۴۸ (سواد)
۹	شوال ۱۰۳۷	حکم طرز فروش ابریشم و خرید اجناس انگلیس	نظاما ملایم بیگ	جماعت انگلیس	۳۸ (سواد)
۱۰	شوال ۱۰۳۸	حکم در اعلام سلطنت خود و همراهی با تجار انگلیس و هلند	ملایم بیگا ملک التجار	جماعت انگلیس و هلندیس	۴۵ (سواد)
۱۱	ذیقعدة ۱۰۳۸	حکم طرز پرداخت عشور	-	برت کپتان	۴۴ (سواد)
۱۲	صفر ۱۰۳۹	دستور امامقلی خان برای خروج نه اسب	حاکم بندرعباس	جماعت انگلیس	۴۲ (سواد)
۱۳	ربیع الاول ۱۰۳۹	دستور امامقلی خان بخشودگی راهداری به رسم انعام	راهداران	جماعت انگلیس	۴۳ (سواد)
۱۴	ربیع الاول ۱۰۳۹	دستور امامقلی خان طرز دریافت عشور در بنکسار		برت کپتان	۳۹ (سواد)
۱۵	۱۰۳۹	نامه امامقلی خان به پادشاه زرین کلاه	-	جماعت هلندیسی	۴۱-۴۰ (سواد)
۱۶	اول محرم ۱۰۵۲	صورت‌اموال و اخراجات اوتیس و به تصرف کپتان اجنت انگلیس درمن	-	کپتان اجنت	۷۹ (اصل)
۱۷	رجب ۱۰۵۲	حکم بر اساس رقم که ویلم کنس مهمان است	حکام و داروغگان و وزراء	ویلم کنس	۵۴ (سواد)
۱۸	رجب ۱۰۵۲	سواد دیگر از همان حکم	-	-	۶۴ (سواد)
۱۹	رجب ۱۰۵۲	حکم درباره طرز دریافت رسد عشور	حاجی محمدتقی ضابط عباسی	جماعت انگلیس	۷۶ (سواد)
۲۰	۱۰۵۲	حکم درباره دریافت عشور غایبانه	حاجی محمدتقی ضابط عباسی	سوداگران	(سواد)
۲۱	رجب ۱۰۵۲	حکم درباره مال در برجه	علیقلی بیگ تبریزی	سوداگران	۵۹ (سواد)
۲۲	رمضان ۱۰۵۲	حکم سکونت در خانه‌های ملک علی بیگ	وزیر و کلانتر اصفهان	جماعت انگلیس	۷۰a (سواد)
۲۳	رمضان ۱۰۵۲	حکم بخشودگی راهداری به رسم انعام	راهداران ابرقو و شیراز و لار	مستر عدلو کپتان	۶۷b (سواد)
۲۴	رمضان ۱۰۵۲	حکم در مورد دستوردهای سنبکداران	قراخان سلطان حاکم عباسی	کپتان انگلیس	۷۸ (سواد)
۲۵	رمضان ۱۰۵۲	حکم نباید سوداگران را اجبار به فروختن متاع کنند	قراخان سلطان حاکم عباسی	کپتان انگلیس	۵۸ (سواد)
۲۶	رمضان ۱۰۵۵	حکم بخشش صد یک سودانی	عمال اصفهان	مستر بیت کپتان	۷۵ (سواد)
۲۷	رمضان ۱۰۵۵	حکم خراب شدن خانه‌های اجاره‌ای بر اثر زلزله	میرجمال سلطان حاکم جرون	مستر بیت کپتان	۵۵ (سواد)
۲۸	رمضان ۱۰۵۵	دستور درباره خروج چند رأس اسب	میرجمال سلطان حاکم جرون	کپتان انگلیس	۵۶ (سواد)
۲۹	نوشته انگلیسی ۱۶۴۵	دستور اخذ عشور امتعه در حضور خودشان	ضابط عشور عباسی	کپتان انگلیسی	۶۹ (سواد)
۳۰	رمضان ۱۰۵۶	حکم درباره خرید هشت هزار من انگور	رضیا محمدا وزیر اصفهان	کپتان انگلیس	۵۷ (سواد)
۳۱	محرم ۱۰۶۱	حکم بخشودگی راهداری به رسم انعام	راهداران ابرقو و شیراز و لار	جانلوس کپتان	۵۳ (سواد)
۳۲	محرم ۱۰۶۱	حکم طرز تنصیف متاع در برجه	ضابط عشور عباسی	خابولوس (?) کپتان	۴ (سواد)
۳۳	۱۰۶۴	حکم امداد و اعانت	محمدقلی بیگ	جان اسپلر اجنت	۶۶a (سواد)
۳۴	ربیع الاول ۱۰۶۴	حکم درباره محاربه با هلندیها بر روی دریا و طرز پرداخت عشور	جان اسپلر	جان اسپلر اجنت	۶۸ (اصل)
۳۵	اول ذی الحجه ۱۰۶۵	دستور نجف علی بیگا درباره خروج دوازده اسب	طالب خان حاکم عباسی	ویلم کنس	۶b (اصل)
۳۶	۲۲ شعبان ۱۰۶۶	سواد قبض ذمه شرعی ابراهیم ولد عبدالله	-	ویل	۵ (سواد)
۳۷	۲۲ شعبان ۱۰۶۶	قبالة فروش کاروانسرای ورثه خواجه محمود لاری به ضمیمه سواد انحصار وراثت و وکالت	-	مستر ویل ایچند انگلیس	۷۲a (اصل)
۳۸	۲۲ شعبان ۱۰۶۹	صورت حساب کرایه جهاز برای حمل اسب	محمدهاشم بیگ	بکریج	۷۳ (سواد)
۳۹	۱۰۶۹	قبض (سواد)		کپتان بکریج	۵۹ (سواد)
۴۰	۱۰۶۹	اجازنامه ورود به ایران		سیورخس کپتان	۷a (اصل)
۴۱	۱۰۶۹	عرضه داشت در شش مطلب مختلف		مکری	۶a (سواد)

سند نصب قیم شرعی برای خواجه محمود لاری ساکن شالکوی رشت (مورخ ۱۰۵۷)

احمد رسالدری محمی و عس و هو علی کار...
قدرو الصلوة والتلام علی البشیر الذیر والد و غیره شفا، یوم...
بر برای مرتضیان ملایح علم الباقین و سند شیخان شرح برین...
بجو خوب نماند که بیدار آنکه حمله لاری الاصل ساکن قرینا لکوی...
و ذات یافته بود و رشت او خمر بود و زوجه و احمد و این ذات...
عصب به صاحب سلطان بن خلیل شالکوی و سه تو در شمسای...
با آنکه در آنجا، بار قوطله است و خارزاده و آغا خان صفویان که در قرین...
نی لکوی توقف دارند و از قوای مدکور بقوه و اجانس متعیه بقصد در عمل...
و بیگنی در این تسلطه قرین و لار و غیره مانع چون از قوای مدکور...
ولی دومی نیز در قوای مدکور موجود و نیز در آنها نامند و در قوای مدکور...
و صلاح صفویان مدکور تباری و ظاهر صلاح و ایالت و ایالت و ایالت...
سویله آغا نصیر قزوینی را در قوای مدکور و رخصت و رخصت صلاح...

Handwritten text on the right margin, possibly a library or collection name.

کتاب ماه تاریخ و جغرافیا / مرداد و شهریور ماه ۱۳۸۱

۲- مآثر الصدريه:

این رساله که به تصحیح استاد ایرج افشار چاپ شده و به دوران قاجار مربوط می‌گردد، در ستایش و شرح کارهای میرزا آقاخان اعتمادالدوله نوری صدراعظم نوشته شده و مؤلف آن میرزا علینقی مشیر لشکر ناآینی است. به نظر مصحح محترم، چون این رساله ظاهراً یگانه منبعی است که حاوی مدح و ستایش میرزا آقاخان است، متنی سزاوار رسیدگی است. بدین معنی که در قبال منابعی که به معایب و مفاسد کارهای او پرداخته، مرجعی است که می‌توان سیئات و حسنات را در کفه ترازو گذاشت. لازم به توضیح است که میرزا علینقی ناآینی از رجال عصر ناصری و جزو اعضای وزارت جنگ بود که نایب‌السلطنه کامران میرزا عهده‌دار آن می‌بود. در المآثر والآثار نام او چهارمین نفر است در میان اسامی عده زیادی لشکرنویس، یعنی پس از میرزا عبدالوهاب خان اصف‌الدوله قرار داشته است. مشیرلشکر مرد دانشمندی بود. اعتمادالدوله در المآثر والآثار نامش را ذیل

اصحاب علم و کمال نوشته است. پدر مشیر لشکر، میرزا محمدوزیر (متخلص به فروغ) مؤلف سفینه‌الانشاء است.

مآثر الصدريه متضمن اطلاعات تاریخی مفیدی است، ضمن اینکه نمودار روشنی از مراتب فضل مشیر لشکر در زبان و ادب است. چاپ این متن نشان می‌دهد که مداحان میرزا آقاخان چگونه می‌اندشیده‌اند و از اسناد و افکار منتسبین دستگاه آن وزیر نیز اوراقی در اختیار محققان تاریخ قرار گیرد.

۳- سفرنامه تبریز به طهران (۱۲۸۸ قمری)، نوشته میرزا علی سرورشته‌دار، به کوشش ایرج افشار

این رساله که «روزنامه سیاحت کمترین خانه‌زاد دولت جاوید مدت قاهره میرزاعلی سرورشته‌دار و منشی و روزنامه‌نویس سرحدات آذربایجان، از تبریز الی دارالخلافه حین معاودت از سرحدات» می‌باشد صورت عکسی آن در نشریه «فرهنگ ایران زمین» جلد ۲۳، سال ۱۳۵۷ چاپ شده و اصل نسخه به کتابخانه ملی تعلق دارد و

اینک متن تصحیح شده آن به چاپ می‌رسد و از جهت آگاهی یروضاع مسیر آذربایجان به تهران، منازل و شهرهای بین راه در عصر ناصرالدین شاه، مأخذ ارزشمندی است.

۴ - کتابچه حالت سیستان، نوشته میرزا محمدجعفر قاجار، به کوشش ایرج افشار رساله‌ای است بسیار کوتاه (۴ صفحه حروفچینی شده) حاوی گزارش مختصری از اوضاع سیستان شامل وضع مالیات، حکومت، مهاجرت ساکنان، وضعیت آب و کشاورزی، نیروهای تحت اختیار دولت، وضعیت شهرها، چشمه‌ها و آب هریرود در دوره قاجار که تاریخ دقیق آن معلوم نیست.

۵ - منازل شیراز تا بمبهان به کوشش ایرج افشار این رساله کوتاه به قصد پیش‌بینی سفر احتمالی ناصرالدین شاه به فارس تهیه شده و در آن فاصله‌ها منزل‌ها، آب و هوای مسیر، پستی و بلندی، ویژگی‌های راه (عرض و پیچ و خم و صافی و ناهمواری و... راه‌ها)، آبادی‌ها و سایر

ویژگی‌های مسیر مشخص شده است. مسیر یاد شده هفده منزل بوده است. جزوه حاضر در شش صفحه چاپ شده و نویسنده آن مشخص نشده است.

۶ - تاریخ سفارت حاجی خلیل خان و محمدنهی خان، سفرای فتحعلی‌شاه قاجار در هندوستان، ۱۸۰۲-۱۸۰۵ م، به کوشش ایرج افشار. حاجی خلیل خان قزوینی. از عناصر و کارگزاران سرشناس شرکت هند شرقی در ایران محسوب می‌شد و مقر اصلی او در بوشهر بود. از حدود سال ۱۷۸۰ م / ۱۱۹۴ ق که کار داد و ستدش با شیوخ خلیج فارس و شرکت هند شرقی رونقی به خود گرفت سرشناس‌ترین نماینده حکمران بمبئی در جنوب ایران به حساب می‌آمد. شرکت هند شرقی انگلیس و بخصوص حکمران بمبئی در تعیین روابط خود با ایران، به ویژه در موضوع داد و ستد همیشه با حاجی خلیل خان مشورت می‌کردند و گزارش‌های او و مأمورانش از نواحی مختلف ایران همیشه مورد توجه خاص قرار می‌گرفت. در نتیجه پرواضح بود که برای احراز نمایندگی دولت ایران در قلمرو شرکت هند شرقی بهتر از حاجی خلیل خان کسی وجود نداشت. خلیل خان و انبوه خویشاوندان و خدم و حشم همراهش (۱۲۰ نفر) در آوریل ۱۸۰۲ م / ۱۲۱۷ ق با دو کشتی و یک ناو جنگی از بوشهر عازم بمبئی شد. اما در ۲۰ ژوئیه ۱۸۰۲ به قتل رسید. کتاب حاضر که به قلم نبیره او محمدنهی خان است جریان استقبال و پذیرایی از خلیل خان از سوی شرکت هند شرقی و کشته شدن او را روایت می‌کند.

پس از مرگ خلیل خان، محمدنهی خان شیرازی، برادرزن خلیل خان، به عنوان جانشین سفیر مقتول تعیین و عازم هند شد. محمدنهی خان پس از مرگ خلیل خان اشتیاق خود را برای جانشینی شوهر خواهرش پنهان نکرد و پس از سه سال کوش بالاخره سمت او را به دست آورد. محمدنهی خان از زمان ورود تا پایان اقامتش در هند (ژانویه ۱۸۰۷ م / ۱۲۲۲ ق) به مدت پانزده ماه کاری جز خودنمایی در مقام سفیر پادشاه ایران، رونق بخشیدن به امور بازرگانی خود و دریافت سهم خون بهای خویش به مبلغ ۲۰ لک روپیه در هند انجام نداد.

این کتاب منبع مهم و دست اولی است برای مطالعه و بررسی روابط سیاسی و بازرگانی ایران و انگلیس در اوایل دوران فتحعلی‌شاه قاجار، همچنین حاوی اطلاعات ارزشمندی است درخصوص هند تحت تسلط انگلیسی‌ها.

طبق یادداشت استاد ایرج افشار در ابتدای این بخش درباره این خاندان و وجوهی که انگلیسی‌ها طی سالیان دراز به ورثه می‌پرداختند دوازده سند اصیل در دست بقایای آن خانواده به نام کوراغلی

باقی مانده که عبارتست از اصل تسلیت‌نامه ولزلی و نامه‌های خطاب به محمدحسن کوراغلی و وکالت‌نامه فرزندان او به مانججی لیمجی این استاد در کتاب یزده‌نامه (جلد دوم، تهران، ۱۳۷۷، صفحات ۵۴۰-۵۷۷) چاپ شده است.

لازم به ذکر است که متن کتاب حاضر براساس چاپی نادر و در حکم نسخه خطی مربوط به سال ۱۸۸۶ در بمبئی، توسط آقای افشار صورت گرفته است.

لیکن چاپ مستقل و جداگانه دیگری نیز از این کتاب در سال ۱۳۷۹ با مشخصات زیر صورت گرفته است: تاریخ سفارت حاجی خلیل خان و محمدنهی خان به هندوستان، به اهتمام غلامحسین میرزاصالح، چاپ اول، انتشارات کویر، ۱۳۷۹، ۱۶۸ ص، ۹۰۰۰ ریال

۷ - برگ‌های مشروطه: یادداشت‌های میرزا مهدی خان علیم السلطنه منشی باشی شیرازی، به کوشش ایرج افشار و احمد شعبانی.

در این بخش مجموعه‌ای از یادداشت‌های متفرقه، مقالات و اشعار درباره حوادث روزگار مشروطیت، نیز مسوده‌های بعضی از مقالات مربوط به همان عهد، همه از نوشته‌های میرزامهدی منشی‌باشی شیرازی ملقب به علیم السلطنه فراهم آمده و در سه بخش ۱- تاریخ مختصر مشروطیت، ۲- اسناد و ۳- مقالات در این مجموعه به چاپ رسیده است.

«نوشته‌های علیم السلطنه از حیث سبک نگارش یا کتاب‌های تاریخ بیداری ایرانیان، روزنامه اخبار مشروطیت تمجیدالسلطان و دیگر آثار همزمان تفاوت دارد، از این حیث که جنبه ادبی در نگارش علیم السلطنه ملحوظ است».

لازم به توضیح است که علیم السلطنه در سال ۱۲۷۰ هـ. ق در شیراز متولد شد. پدرش حاج‌ملاآقا بابا تاجر شیرازی از اعیان محله سرباغ بود. چون پدرش درگذشت تحت سرپرستی میرزا حسن قسائی، مؤلف فارسنامه که خواهر علیم السلطنه عیالش بود، بزرگ شد. در سال ۱۲۹۵ ق با دخترعمه‌اش که چهل و پنج ساله بود، ازدواج نمود. در سال ۱۲۹۷ ق به تهران عزیمت نمود و در دستگاه آصف‌الدوله شیرازی، والی خراسان مشغول به خدمت شد، سپس به خراسان رفت و هفت سال در آنجا بود. در مراجعت با دختر یازده ساله‌ای از خواهرزاده‌های عیال اول خود ازدواج کرد. سفری کوتاه در معیت جهانسوز میرزا به گرجستان رفت. در سال ۱۳۲۶ ق برای مدت هفت سال رئیس دارالانشاء وزارت علوم (معارف) و اوقاف شد. در سال ۱۳۲۹ به معاونت کابینه وزارت معارف منصوب شد که سه سال ادامه داشت. سال ۱۳۳۱ ق مدیر مراسلات کابینه وزارت معارف و اوقاف و فولاد عامه و معاونت رئیس کابینه شد. در سال

۱۳۳۳ ق لقب علیم السلطنه به او داده شد و در همین سال درگذشت.

در ابتدای این قسمت شرح حال علیم السلطنه به قلم منصور منصوری آمده است. سپس نوشته‌های علیم السلطنه درباره آغاز مشروطیت، حوادث سال‌های ۲۳-۱۳۲۲ هـ. ق آمده که برای تحقیق در مورد انقلاب مشروطه از منابع مهم و دست اول قلمداد می‌شود.

در قسمت دوم تعدادی از اسناد موجود در مجموعه نوشته‌های علیم السلطنه در رابطه با مشروطه و حوادث آن ایام به چاپ رسیده که از آن جمله است: حکم آخوند خراسانی به ایلخانی استرآباد، مکتوب مراجع از نجف، تلگراف علمای نجف، خطابه دانشمندان ایل بختیاری در رد جنگ با آزادیخواهان تبریز، تلگراف سپهسالار به ستارخان، تلگراف سرداراسعد و صمصام السلطنه، تلگراف انجمن ایالتی خراسان، دو نامه از میرزاملکم خان و...

در بخش سوم این مطلب، مقالاتی درباره مشروطه، سلطنت، پادشاهان قاجار، استبداد، قتل ناصرالدین شاه، سیاست‌های قاجار، مجلس شورای ملی، تاریخ ایران، انتخابات و مطالب دیگر درباره اوضاع ایران به چاپ رسیده است. در پایان این بخش تصویر تعدادی از اسناد ذکر شده در متن آمده است.

۸- دستورالملوک: تألیف محمدرقیع انصاری مستوفی‌الممالک (معروف به میرزا رفیعا) به کوشش نخستین محمدتقی دانش‌پژوه، بازخوانی و بازرینی با افزودن بخش تازه‌یاب و فهرست‌ها و تنظیم رساله به اسلوب سیاقی متن به کوشش ایرج افشار.

دستورالملوک یکی از منابع اصلی دوره صفوی است که در آن تقسیمات اداری و مناصب درباری و مشاغل اداری و لشکری و دیوانی و وظایف بخشهای مختلف نهادهای سیاسی، اجتماعی، مذهبی، اقتصادی، فرهنگی و درباری صفوی را بر شناسانده و تا حدود زیادی مشابه کتاب «تذکره‌الملوک» است. این رساله توسط مرحوم محمدتقی دانش‌پژوه از روی نسخه ناقصی که تهیه کرده بود، بازنویسی و در سال ۱۳۴۸ آن را با الحاق مقدمه‌ای درباره تذکره‌الملوک (چاپ شده توسط مینورسکی) به ضمیمه سال شانزدهم مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران منتشر نمود.

ولی چون رونویس مذکور مطابقت کامل با اصل نسخه ندارد و مقداری از آن چون در آن موقع مفقود بوده، در چاپ نیامده است، چاپ مجدد آن در این مجموعه با افزودن افتاده‌ها و نواقص پیشین صورت گرفته است. در پایان این رساله، نمایه اسامی آمده است.